

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter, ut auctoritate catholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük. XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófi

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENVI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Jókai-utca 4. sz.)

VÖRÖSMARTY MIHÁLY.

Ünnepe van a magyar nemzetnek!

A fergeteges viharral daczoló érczszobor áll s érczszemének néma komolysága tekinti lelkesedésünket, melyben visszatükröződik a nagy „költő-király“ nagy szellemének egy-egy megtörhetlen sugára, betölti a puszták szegény, piszkos viskóinak légkörét, a paloták termeit, átlövel a nemzet szívéen s hatása alatt a vének és ifjak ajkán lelkes ima fakad:

„Hazádnak rendületlenül légy híve óh magyar!“

Hogy a hárfa hurján a szívnek gyöngédebb érzelmei reszkessenek, előbb sodorni kell azt a húrt. Te megttetted ezt költőink királya! Zengő nyelvet adtál a lant szavának s szellemed hatalmas erejének erejével tetted soha el nem mulóvá!

Ünnepeljünk! Ünnepeljük a közös nemzeti jellegnek, a nemzeti összeségnek szószólóját, kinek egyéniségében egy egész nemzet élete nyilvánul; a kinek kora és költészete egy szép álom a multból, reménység, biztató hang a jövőbe.

Ünnepeljünk! Ünnepeljük annak az emlékét, a kinek „sorsa tragikus volt, a jós sorsa, a ki tudta, előre megjósolta a „nagyszerű halált.“ Ő, kinek költészetét a *nemzeti dicsőség* tette, ebben élt, lelke ebben fürdött, mint a sas az égben, mint a czédrus a verőfényben s egyszerre bukni látta nemzetét. A kétségbeesés megrepeszté a legforróbb honfi szívet, kioltá a legfényesebb lángelmét . . . . ki egykor hős erővel dörögte oda „Rendületlenül!“ — most utolszor így szólt, hogy elbirhatatlan keservét tompaságba fojtja: „Rendüljön meg a velő az agyban!“ . . . . De a szív még egyet dobban. „Lesz még egyszer ünnep a világon!“

Lesz! Nem, már itt az ünnep napja, az emlékezet ünnepe! Az emberi léleknek nagy kincse az emlékezet. A mi buzdít, a mi vigasztal és a mi emel, azt az emlékezet nyújtja a léleknek. Vegetálnánk, ha a nagyok emlékezete nem árasztana lelkünkre fényt és nem hullasztana rá éltető harmatot.

Értsük meg a költő szavát, midőn emlékezünk s a mit prófétai ihletsége lángajakkal jósolt, ne feledjük az ünnepen s az ünnep után soha sem. Halljuk s ne feledjük a honfi-fájdalom sugalta Árpád szavaival az ő ajkáról:

Alpárnak fejedelme; megállj, hova futsz előlem?
Hol van büszke szavad, melyet követekkel üzentél?
Vagy fuss bár; de tudom, többé nem látod ezentúl
Alpárod mezejét, se fűvét niem rágja le marhád.
*Bajnokaim s az erős fiak anyjai, dicselni termett
Hajnalölü hölgyek fognak telepedni meződön:
Rajta tenyéssend e nemzet s országokat állit.*

Vörösmarty-ünnep.

A város lobogódiszt öltött, ünnepünk van! Az utcák népesek, ünnepi hangulat uralg fölötté. Nincs a mi zavarja, nincs, a ki zavarja, hisz az emlékezetnek szentelt öröm napja édes mindnyájunknak. A lelkesedés tüze fakasztotta, a lelkesedés lobbantotta lángra s világot gyújt minden magyar szívében s a ki csak magyar e világon, velünk érez, lelkesedik e perczen, e napon, melynek emlékét kegyelettel őrizzük s szívrünkbe zárjuk örök időkre.

Az iskolás gyermekek Vörösmarty szobránál.

Tegnap délután az összes városi — polgári és elemi iskolák gyermekei készültek föl, hogy a nagy költő szobrát megkoszorúzzák. A gyülekezés d. u. 2 órakor a Városháztéren volt, onnan vonultak aztán szép négyes sorokban zászlóik lobogtatása mellett a Vörösmarty-terre. Valóban gyönyörködve szemlélték a jövendő reményeit az ifju csemetéket, a kik körülbelül harmadfélezen mentükben az egész Kossuth-utcát és a Megyeház-teret betöltötték. A szobornál az ezredévi és a Kórház-utcai iskolák növendékei elénekelték a Szózatot, majd Göbel J. György igazgató mondott rövid lendületes beszédet, megemlékezve a költő érdemeiről, annak nagy luzaszeretetéről, a melyet az iskolák tanítói lelkük egész erejével törekcsenek a gyermekek lelkében meggyökereztetni. Utána az ezredéves iskola egyik növendéke, Nyakas Ferenc állott a szobor alapjára és csengő tiszta hangjával gyermektársai érzelmét, tiszteletét és hódolatát tölmácsolta. Végül letették hatalmas koszorúját a szobor alapjára a Ferencz-József nőnevelde tanítványainak díszes koszorúja alá.

A kápolnás-nyéki ünnep.

A székesfejérváriak beláthatatlan sokaságban élőkön Fiáth Pál báró főispánnal, Huszár Agoston alispánnal és Vértessy József ügyvéddel tegnap d. u. 2 órakor indultak külön vonaton a vasuti zenekar zenekísérete mellett Nyékre, a hol bevárták a budapesti vendégeket. A százakra menő vendégek fogadására zászlókkal és a tüzoltó-bandával az őrházhoz vonult a község lakossága, amelynek nevében Urhúzy Sándor ref. lelkész lelkes beszéddel üdvözölte az érkezetteket, a mi után a közönség a vasuti zenekar kísérete mellett Vörösmarty szülőháza elé vonult. Midőn a budapesti vendégek is megérkeztek, a zenekar a kis park kapujánál Rákóczy-indulóra zendítve fogadta őket és ennek hangjai közt kísérté őket a már előbb érkezett fejérvári vendégekhez. Könny villant fel a szemekben, mit a lelkesedés öröme s a nagy költőre való honfiumi emlékezés esult a szempillákra.

A szürke lepellet fedett emléktábla melletti, trikolorral díszített emelvényre lépett ekkor Huszár Agost alispán s szíve mélyéből a megye nevében üdvözölte a jelenlevőket Vörösmarty születésének 100 éves fordulójára alkalmából. Utána Vértessy József, a Vörösmarty-kör igazgatója tartotta meg eszmékben gazdag, lelkes beszédét. „Magyarország ragyogó ékesszólású Demosthionesei egyikének, — úgy mond — nekem, a haza egyszerű, érdemtelen fiának, kellene az egész országot képviselő díszes gyülekezet előtt lelkesedésre ragadó, okos szavakkal hirdetni, hogy ünnepet, nemzeti kegyelet-ünnepet ültünk, midőn ezen, nekünk magyarok-

nak szent helyen, Isten szabad ege alatt és örömteli szívvel rébögünk hálát a Mindenhatónak, hogy elküldte hozzánk apostolul és prófétául Vörösmartyt.“ Majd beszédét így végte: „Isten! Magyarok Istene, áldd meg nemzetünket, miként megáldottad akkor, midőn Vörösmartyt adtad neki, kinek emléke legyen áldott, dicsősége ragyogjon, a mig egy magyar él!“

Hosszasan eljenzett a közönség, midőn e beszéd közben lehullott a lepel a fekete márvány emléktábláról, melyre aranyos betűkkel ez van vésvé:

VÖRÖSMARTY MIHÁLY EMLÉKÉNEK
ITT SZÜLETETT EZER ÉS NYOLCSZÁZADIK ÉVBEN
A SZÓZAT S RÉGI DICSŐSÉGÜNK LÁNGSZÁVU
ÉNEKESE. SZÁZ ÉV MULVA HAZÁNK AZ
IGÉRT JOBB KORNAK ÖRÜLVE, EMLÉKÉT
EZER ÉV ŐRIZETÉRE BIZÁ.

MCM. DEC. I.

ÁLLITOTTA A SZ.-FEHÉRVÁRI VÖRÖSMARTY-KÖR.

A beszéd elhangzása után Bárány Géza, a Műegyetemi-kör elnöke beszélt fiatalos hévvel, gyújtó lelkesedéssel. Majd az ifjúság nevében hatalmas babérkoszorút tett az emléktábla alá e felirattal: *A magyar egyetemek és főiskolák ifjúsága — Vörösmarty Mihálynak.*

Az ünnepély befejeztével a budapesti egyet. ifjúság a szózatot intonálta, melybe a közönség az eső daczára levett kalappal olvadt bele. Ennek elhangzása után a közönség telve lelkesedéssel tért vissza városunkba.

A vendégek érkezése.

Hogy a város nem mindennapi vendégeket fogad, azt már a pályaudvar ünnepi díszítése elárulta. A főbejáratot koszorúk övezték, s előtte két hatalmas zászló lengett. A pályaudvart előkelő közönség töltötte meg s a fogadó-bizottság egy csoportba verődve, a nap ünnepét tárgyalta, s valahányszor a gőzmozdony sippja elrikkantotta magát a vasuti pályaház előtt levő, ezekre menő tömegben lázas izgatottság vett erőt. Az általános érdeklődés a kormány kiküldöttéi felé irányult. Kilencz óra 16 perczkor jelezte Kocás h. állomásfőnök a külön vonat érkezését, mire Zichy Jenő gróf a fogadó-bizottság élén a szalon kocsai elé sietett, a melyből Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, Wassics Gyula és Pósz Sándor miniszterek, Perczel Dezső, a képviselőház elnöke, Eötvös Lőránt, az Akadémia elnöke s több magas rangu vendég lépett ki. Az érkezőket Zichy Jenő gróf üdvözölte, mire a választ Széll Kálmán adta meg. A vasuti zenekar játéka után a menet megindult a vármegyeház felé. Réé István főkapitány személyes vezetése mellett a rendőrség és tüzoltóság tartotta fenn a rendet.

A vármegye diszgyűlése.

Az országos ünnepség tulajdonképeni bevezetője a vármegye diszgyűlése volt. Első akart lenni a költő- király megyéje a köteles kegyelet lerovásában akkor, a midőn a nemzeti dicsőség éneke, a nemzet lantosa, a nemzeti geniusz lelkes hirdetőjének emlékezetéről volt szó. Magasztos volt az ünnep, méltó a költő- király nagy nevéhez, ki a magyarnak örömét s bánatát zengette szívből s szívhez szóló hangon.

A vonat érkezése után, mely az illusztris vendégeket hozta, hosszú, sűrű sorban érkeztek a fogatok a megyeházához, hol a tisztviselő karból alakult rendezőség fogadta a nagyszámu vendégeket. Fél 10 előtt néhány perczrel megérkezett viharos éljenzés közepette az ország miniszterelnöke, Széll Kálmán Fiáth Pál báró fogatán. A fellobogózott megyeház lépcsőzete

délszaki növényzettel gazdagon volt díszítve, a mi nem hiányzott a nagy teremről sem, melynek igazi díszét a lelkes honleányok, városunk nemes hölgykara képezte. A haza és megye színet láttuk mindenütt draperiakon s a zászlókon. A karzat bejárat feletti részét a megye címere ékesítette, s mellette két oldalt hazánk címere reverendája. Az elnöki emelvény nemzeti színű dekorációkban uszott. A terem képe élénk. Járnak-kelnek az ünneplők s a sok díszmagyar között gyakorta feltűnik a főpapi talár s főleg a hazañas czisztercziták fekete skapuláris felér reverendája. A karzatot hölgyözönség foglalta el, a melynek kíváncsi tekintete érthető érdeklődéssel figyelte a terem mozgalmát. Fél 10 óra tájban a főispáni lakosztálynak a terembe vezető aytaján át a terembe lép a miniszterelnök élén a főurak sokasága. A nagy terem alig volt képes befogadni az ünneplőket.

Az elnöki emelvényen Fiáth Pál báró főispán, Huszár Ágost alispán, Szűts Arthur főjegyző, Heinrich Lajos tisztú ügyész és Balassa Sándor tb. főjegyző foglaltak helyet. Majd 10 óra után megcsendült az elnöki csemettyű s Fiáth Pál báró főispán rövid, de valósággal ünnepi beszéddel megnyitotta a közgyűlést. A megnyitás után átadta a szót a vármegye főjegyzőjének, a ki a díszgyűlés díszszónoka volt. Rövid beszédben felelt meg a főjegyző kötelességének, melynek végén indítványozta, hogy az alispán sorolja fel a közgyűlés jegyzőkönyvében a jelen voltak neveit, vegye fel a díszgyűlés lefolyását és „saját“ emlékbeszédét szószentírt.

A szónok beszéde közben lehullott lelkes éljenzés közepette a Vastagh György által festett képről a lepel s miután a bizottság a szónok indítványát elfogadta, a kivonulási jelezte a közgyűlés befejeztét.

„Te Deum.“

A megye díszgyűlése után az ünneplő közönség a megyetérén és szent István-utcán át a nagyszámu közönség élénk érdeklődése s lelkes éljenzése mellett a székesegyházba vonult. A példás rend a rendőrség és tüzoltóság tapintatát dicséri. Tizenegy óra előtt már a székesegyházban látjuk az illusztris vendégeket. Az oltárt zöldelő növények díszítik s az oratoriumok felől Szent István és Szent László képével zászlókat lenget a gyenge légéramlat. Tizenkét padot piros lepel borít s körülöttük Kreuz János egyházi szorgoskodók. Néhány percz alatt elfoglalják a padokat a hivatalos méltóságok s utánuk megtelik a templom ajtatos közönséggel. Az ünnepi misét Károly János nagyprépost, káptalani helynök tartotta, a kinek áhitatos lelkéből s nemes szívéből felhangzott a „Te Deum“, ima szállt fel az égbe, a magyarok könyörületos Istenéhez, melyet átérzett mindenki s hatástalan nem maradhatott. Kiváló dicséret illeti dr. Kneiffel Ferencz karnagyot, a kinek vezetése alatt kiegészített zenekarral s megerősített énekkarral Beliczay Gyula F-dur miséje emelte a közönség áhitatát.

Az emléktábla leleplezése.

Az ünnepi „Te Deum“ után beláthatatlan emberáradat lelkesedéssel fogadta a vendégeket az ősi hagyományokhoz mindenkor hű czisztercziták rendháza előtt. A homlokzat falába illesztett emléktáblát szürke lepel takarta el a közönség elől s mely csend uralta a helyzetet, midőn Széll Kálmánál élén körülvette a nemzeti szintű draperiával díszített szónoki emelvényt az ünneplők nagy száma, melyre a nemes lelkű és

fenkölt jellemü zirczi apát, *Vajda* Ödön lépett s elmondta azt az eszmékben gazdag, magas nivón álló, gyújtó beszédet, melyet a sönök érczes hangja messze hallgatónak tett. A beszédet egész terjedelmében adjuk a következőkben:

Mélyen tisztelt Közönség!

Lelkes ünnepek zajától hangzik ma édes hazánk minden kulturális gócpontja; a magyar nemzet költő-királyának, *Vörösmarty Mihálynak* születése 100-ik évforduló napját ünnepli! Nagy aggodalom ül a lelkemen, hogy én, az igénytelen szerzetes főnök, azok után, miket róla megírt nemzeti irodalmunk első rendü csillaga, *Gyulai Pál*, elmondott *Jókai Mór* s naponként önt hazai ifjúságnak szívébe irodalmunk oszlopos tagja, *Beöthy Zsolt*; képes leszek-e valami újat mondani a költőkirály *Vörösmarty* dicsőítésére! De hát: Aljjon meg a költői dicsőség diadalmenete; szűnjék meg a hazaszeretet dalosának éneke; némuljon el egy pillanatra az utca profán zaja, zibongása!

Hallgasson el a lélek e szótlan kö, e néma ósfalak hangos beszédére, melyek közt *Anyos* várta a boldog óra ütését; *Virág* írta a magyar haza történetét s szőtte sorokba nagy szive dobbanásait. Ez iskola falai közt tanult *Vörösmarty*! Itt merült el lelke néma borongásban a szent királyok hamvain, a régi magyar dicsőség emlékein! Itt kelt fel előtte „*Fejérvár*“ költeményében szent István keblére lecsorduló könnyeivel; itt forgott vérben képzeletében boszus tekintettel az erős fegyverzetű *sztent László*; itt fedtte *törvényes Kálmán* a „*örvénytelen*“ népet, hogy már védeni sem tudja a hazát! Itt szőtte álmaikat a letűnt nagyság a „*jobb kor*“ biztató kőpeiből! Itt próbált igazó hirt feszíteni a lantra s velőtrázó dalt csalni ki annak idegeiből! Itt pattant ki szívéből a hazaszeretet szikrája s repült a dalosi szárnyakon a napgolyóhoz, hogy tüzet, sugárt, fényt hozzon le, melyekkel nemzete szívébe írja föl a magyar hazafi bölcső és sirdalát. Itt tanulta meg a hangot, itt rejtekeiben a világnak mint „*erdő mélyén*“ a csalogány, a nemzet szívébe ható hangot, melyből „*szellők fuvólója*“ s „*vihar orgonája*“ lett a haza dicső küzdelmei idején!

A régi falak azóta leomlottak; új palota áll Pallas régi szállása helyén; a régi emberek szétszóródtak; a nagy tanítvány mestereinek csontjai szerte porlanak; s a költő-király földi része visszazsállt a földre, „*mely ápol s eltakar*.“

De dicsősége új fényre derült lantja igazó zenéjén, mint Orpheus énekén új alkotmányok épültek; szilaj érzelmek szelidültek s szunnyadó szenvedélyek keltek harczra! Új emberek születtek; a régi dicsőség erkölcsével ékes fiaktól napsüült meg hazánk, melyen beteljesült a legnagyobb magyar jóslata s a költő-király sejtelmes lite, hogy „*eljön még a jobb kor*.“

E tábla, az ódon épület legujabb, de legértékesebb kőve ne csak a mult hirdetője legyen; de legyen a nemzet nagy ünnepeinek záloga is; s a hazaszeretet, hazafi kötelesség intó táblája örökké:

„*Házadnak rendületlenül
Légy hive óh magyar!*“

A nagy világon e kívül
Nincsen számodra hely

Itt élned, halnod kell!“

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd közben lehnlott az emléktábla leple s *Vörösmarty* domborművé képe alatt a következő felírás hirdeti a költő-király nagyságát:

EZT AZ EMLÉKTÁBLÁT
MAGYAR CISZTERCI REND HAZAFIAS KEGYELETE
EMELTE

VÖRÖSMARTY MIHÁLYNAK
A RÉGI DICSŐSÉG ÉS TÖRHHETLEN
HAZASZERETET DALOSÁNAK A SZÓZAT
HALHATATLAN KÖLTŐJENEK A KI ÖT ÉVEN
ÁT (1811—1816); A SZÉKESFEHÉRVÁRI
FÖGYMNASCIUM JELES NÖVENDEKE VOLT
SZÜLETÉSE SZÁZADIK ÉVFORDULÓJÁNAK
NEMZETI ÜNNEPÉN
MCM DECEMBER I.

Az irodalmi ünnepély a színházban.

A ciszterci Rend és a főgymnázium Vörösmarty-emléktáblájának leleplezése után az ünnepelő közönség a színházba vonult, ellepve annak minden helyét. A színtér hatalmas helye a Vörösmarty-kör tagjainak befogadására szolgált. Az előtérben magas emelvény állott, a hol *Zichy Jenő* gróf, a kör nagynevű védnöke ült, mellette jobbról *Vlassics Gyula* kultuszminiszter, balról *Vass Bertalan* dr. pécsi főgymn. igazgató, az asztal két oldalán *Havranek József* polgármester, *Vargha Gyula* dr., a Kisfaludy-társaság titkára, balról dr. *Vértessy József*, a Kör elnöke foglaltak helyet. A színtér jobb oldalán volt felállítva *Vörösmarty* fehér mellszobra a szebbnél-szebb koszorúkkal elhalmozva.

A páholyokat a megjelent méltóságok foglalták el, a miniszterek, a képviselőház tagjai, az egyházi és katonai méltóságok, a megyék, városok és törvényhatóságok küldöttei. A földszint ülőhelyeit kizárólag a hölgyek foglalták el.

Az ünnepélyt *Zichy Jenő* gróf nyitotta meg rövid beszéddel, melyben azokra az eseményekre vetett világot, a melyek a költőkirályi tiszteletét ébrentartották, változa különösen a Vörösmarty-kör eddigi működését a költő emlékének tiszteletében. Utána az ünnepély fénypontja, dr. *Vass Bertalan* igazgató kitünő felolvasása következett. Nem tartott sokáig, mindössze háromnegyed óráig, de e rövid idő alatt a mi jeles írónk anyai szerepet s mindent oly szépen adott elő, hogy hallgatói szinte usztak a lelkesedés, az öröm mámorában. — Vázolta a költő irodalmi működését, lyráját, drámáit, politikai, tudományos működését, kiterjeszkedve mindenre, ami őt nagygyá teszi előttünk s mindent oly precizitással jellemezve, hogy munkája irodalmilag is a legbecesebbek közé számítható. Ha hozzávesszük az ő szép férfiúi alakját, kitünő előadását, nem csodáljuk, hogy hallgatóinak tagjai, éljenzaja gyakran szakította őt félbe, sem azt a meleg üdvözlést, a melyben első sorban a kultuszminiszter, *Zichy Jenő*, s a többi notabilitások ötlet részesítették. A tapsvihar és éljenzaj után dr. *Vargha Gyula* szavaltta el remek ünnepi ódáját a nagy költőről. Majd *Vlassics Gyula* dr. miniszter lendületes beszéde következett, ki áldozzon a költő nagy és magaslatos emlékének, példáját az egész nemzet elé állította. Két szózatot írt *Vörösmarty* — mondá — az egyiket, a mikor *Zalán* futását megírta s vele a nemzetet felélesztette, a másikat, a mikor a Szózattal mindörökre ébrentartja a magyart. *Csapáry László* dr., a Vörösmarty-kör titkára a Kör által kiadott Emlékkönyvet változa és a közönség meleg figyelmébe ajánlotta. Elragadó, elbűvölő volt *Várady Antal* Apotheozisa *Vörösmarty*hoz. A nagyszerű költő egyik remekjét adta ma, hozzá az ő kitünő megjelenése, lelkes, szép előadása felejtethetlenné tesz őt mindenki lelkében. Végül *Havranek József* polgármester szólott röviden az ünnepi közönséghez, mint a város vendégeihez. Utána *Zichy Jenő* gróf pár szóval berekesztvén az ünnepélyt, felszólította a közönséget, hogy vonuljanak a költő szobrának elé és koszorúzzák meg azt.

A szobor megkoszorúzása.

A színházban lefolyt ünnepély után a közönség *Vörösmarty* szobrához vonult, hogy letegye a kegyeletes emlékezés hervadhatlan koszorúját. A szobornál *Vértessy József* bevezető beszéde usán *Eötvös Lóránt*, az Akadémia elnöke lelkes beszéd kíséretében ajánlotta fel a testület és küldöttségek számos koszorúját a költő-

király szellemének. Majd *Apsai Mihály Péter*, a budapesti Egyetemi Kör elnöke, ifjú szívének teljes melegevel róttá le rövid szavakban az ország ifjúságának kegyeletét, miközben megkoszorúzza a szobrot. Majd *Windisch István*, a „*Fejérmegyei Kör*“ elnöke állott a szobor elé s tartalmas beszédének befejeztével ő is letette koszorúját a kör talapatához. Ezer és ezer ember ajkán zendült meg ekkor a Szózat, melyet a honvédenekar kísért.

A közebed.

A „*Magyar Király*“ termeit előkelő közönség zsufolásig megtöltötte. A város, mint vendégszerető házigazda fiatal tisztviselőivel fogadtatta vendégeit, a kiket a figyelmes rendezők szinte feltünő ügyességgel kalauzoltak. A rendezés harmóniája mindenkit meglepett s kívánni valót nem hagyott maga után. Mintegy négyszáz vendéget fogadott be a négy színtett terem, a melyek közül a főtérben *Szöll Kálmán* prezideált, kinek pohárköszöntőjét érthető érdeklődéssel várta mindenki. Megfelelt a várokozásnak magvas s füleg szívből fakadó beszédét szünni nem akaró éljenzés követte, s a mi ez után történt, az ünnepély felédhellen pontja volt. Öregek és fiatalok, generalisok és miniszterek egy valójában ünnepelő közönség oly igaz érzéssel énekelte el a Szózatot, hogy nem egy szempillán reszketett a hazafiai lelkesedés gyöngye, az átértett és jól megértett hazaszeretet könnyecsejpe. Majd rövid idő multán *Havranek József*, a város polgármestere az ő szokott ékesszólásával emelte fel a lelkeket arra a magaslatra, a hol feledjük a mindennapi élet aggodalmait s átadjuk egész valónkat a szeretet, az emlékezés ünnepeinek. Az általános tetszés viharos éljenzésben tört ki, melynek végszavai csak *Darázs* bandájának megfínomult akkordjaiban némultak el. Vig kedély, élénk eszmecserje jellemezte ezután is az együttlétet, a mit *Barnai Ignác* új italai s elismert konyhája is kellemessé tett. Hét óráig maradtak együtt a vendégek, a mikor a színházi díszelőadás kezdete vetett véget a széles jó kedvnek.

Kivilágítás és fáklýamenet.

Az ünnepek során kiemelkedett a *d. v. műhely* munkásainak nemes lelkesedése, melylyel a nagy költő szelleme iránt adóját lerótták. A nép ünnepe volt az, amit ők rendeztek, annak mesterkéletlen, őszinte érzelmeivel. A zenekar kísérete mellett fáklýamenetben felvontak az *Apáczai, Zöldfai, Kórház-, Szarka- és Kossuth-utcák*on, továbbá a *Megyerház-téren* át a költő szobrához, s ott az ő egyszerű modorukban igaz lelkesültséggel ünnepélyt rendeztek. A dalárda elénekelte a Hymnust, s utána *Orbán Ferencz* ünnepi beszédet tartva a hallgatóságához, megkoszorúzza a szobrot. Majd a Szózat eléneklése után szavalt következett. „*Az élő szobor*“ *Vörösmarty*tól, előadva *Hedrik József* által, mire még egy „*Szent az érzet*“ című ének eléneklése után a Hymnus lelkesítő akkordjaival bezárták az ünnepélyt. A fáklýamenet folyamán a város fényárban uszott s az utcákat betöltő emberáradat nem egyszer lelkes éljenzéssel jutalmazta a derék munkások fáradhatlan buzgalmat. E mindenben sikerült ünnepély rendezése, melyben a nép őszinte érzelme s lelkesedése oly imponzáns módon nyilatkozott meg. *Rauscher Béla* *d. v. műhely*-főnöknek nemes buzgalmat dicséri.

Diszelőadás a színházban.

A lefolyt. nagyszabású ünnepélyek méltó befejezést a színházban nyertek, hova még egyszer összegyűlt a díszes ünneplő közönség, hogy nagy költőnk szellemi világában gyönyörködve, annak szépségein megihlüljön. A nagy szellem, kiről annyit beszéltek e napon, itt mintegy lezállott köztünk, beszélt ő maga ékes szavakkal mindennél s nyelvének pompájával, ódonszerű költészetének soha nem múló bájával meglopta a szíveket. A lelkesült közönség felett Vörösmarty szelleme lebegett, s árasztotta nagy szívének melegét, hazafiai lelkesedésének el nem hamvadt tüzét.

A műsort a honvéd-zenekar kezdette Kéler Bélának egy szép ünnepi nyitányával, mely gyönyörű, magyaros zamatú melódiáival méltó bevezetője volt az előadásnak. Szatmáry Lajos szavalta el ezután Dr. Várady Antalnak ez alkalomra írt *Apotheosis*-át, mely érzéssel s igaz lelkesedéssel, a mi után a társulat összes személynete szép csoportozatban - symbolisálva Vörösmarty megdicsőülését, elénekelt a *Szózatot*. A közönség állva hallgatta végig a nemzeti imát, s az első strófát újra megismételtette. A műsor második szakaszát *Póti* Fridának mély érzéssel előadott szavalata, a „Szép Ilonka” képezte, melynek költői szépsége mély hatással volt a közönségre — s követte *Fereny József*nek gyönyörű éneke, ki a *Thern* Károly megzenésített *„Póti dal”*-t adta elő oly tüzessel s erőcsengésű hangjának oly impozáns erejével, hogy valóságos tapsorkán hangzott fel utána. A lelkesedés ekkor érte el legnagyobb fokát. — A *„Maróth bán”*-ből adtak még elő színészeink néhány jelenetet nemes ambícióval és igen szép sikerrel. *Szatmáry* Lajos mint *Maróth bán*, *Déri* Béla mint *Bod hadnagy* s *F. Lányi* Irma mint *Maróth* hitvese oly dicséretes buzgalommal oldották meg művészi feladatokat, hogy a kapott sok tapsot méltán megérdemelték. Egyáltalán színészeinknek ez ünnepségek alatt tanúsított igaz hazafisága s nemes, érdeknélküli buzgólkodása a legnagyobb elismerést érdemli meg. A közönség ezután lelkes éljenzések között széjjel oszlott, az ünnepi hangulat hatása alatt magával vivén a nagy költő szellemének emlékét.

— **Köszönet nyilvánítás.** Fogadják mindazon jó ismerőseim, jó barátaim s rokonaim; kik felejtethetlen jó nóm elhalálózása alkalmával részvétüket nyilvánítani, a ravatalra koszorút helyezni s fogataikat a temetés tartamára rendelkezésemre bocsájtani szívesek voltak — soha meg nem szűnő hálás köszönetemet. Székesfehérvár, 1900. december 1-én. *Id. Pénzes József.*

— **A legizletesebb asztalvíz** a „*Kristály*” Szent-Lukács-fürdői hegyiforrás, mely mint egészséges ásványvíz több száz orvos által ajánlva van.

Színház.

November 29.

A Bolond. Volt egyszer egy szegény csörgő-sipkás bolond, a ki jó szívével megszánta az utszélén fekvő vöröshajú kis Bimbillát, magához vette, felnevelte, s mikor a kis leányból viruló hajadon lett, megszerette szíve egész melegével. Így kóboroltak együtt faluról-falura már nyolcz télen és nyolcz nyáron át, vidám jókedvvel, nem törődve a multtal és jövővel, csak élvezve a gondtalan jelent, midőn egyszerre, mint égből a villámcsapás, megjelent Deli urfi a szerelem legyőzhetetlen erejével s magával ragadta a szegény gyámoltalan kis leányt. A leány ment, s a szegény bolond magára maradt határtalan

nagy keservével. Nem tudta mit tegyen, hova forduljon s kit hívjon segítségül nagy fájdalmában; ekkor látta, hogy az emberek bemennek a templomba, letérdelnek a Szűz képe előtt s mindnyájan megvigasztalódva jönnek ki. Gondolta, ő is hozzá fog fordulni; bement, mikor már kiürült a templom, letérdelt ő is a Szűz képe előtt, de nem tudta hogyan kell imádkozni, mert erre nem tanította őt soha senki sem. Ekkor bolondos fejében az a gondolat szülemlett meg, hogy mint a közönségnek, a Szűznek is mutatványával fog kedveskedni, nem hagyja ő fáradozását megjutalmazatlanul, s elkezdte ott a kép előtt furcsa tánczait s egyéb mutatványait előadni, míg a fáradságtól teljesen kimerülve össze nem rogyott. Ekkor a szent kép meg-elevenedett, a Szeplőtelen leszállott a nyomorult szegény bolondhoz s letérdölte annak verejtéktől gyöngyöző homlokát. Így mesélte el ezt *Frace* Anatole adomája után *Malonyai Dezső*, s e kedves thémából írták meg *Rákosy Jenő* és *Szabados Béla* az ő énekes legendájukat, melyet ma este színpadunkon előadva láthattunk. Nem új dolog, láttuk már tavall is, de szép, bánatos költészetét sohasem fogja varázsát elveszíteni. Különösen, ha oly lelkiismeretes és élvezetes előadásban láthatjuk, mint a mi művészeink ezt színre hozták. A három főszereplő, *Bimbo (Kovács Sándor)*, *Bimbilla (Mányai Aranka)* és *Deli urfi (Fereny József)* egyaránt kitétek magokért. *Mányai Aranka*nak hálás szerepében alkalma volt bemutatni gyönyörű szép hangját s magas nívón álló énekművészetét. Ugyanínt *Fereny*nek is az ő hatalmas baritonját. Igaz ugyan, hogy ez utóbbinak hangjában nem találjuk fel azt a lágyaságot és hajlekonyúságot, a mely a hangot gazán széppé és szívhezszólóvá teszi, játéka is bizony elég darabos, de az a hatalmas, erőcsengő bariton, melylyel rendelkezik, feledtet minden egyéb kisebb hiányait. *Kovács Sándor*nak játékát pedig ha elemeznők, arról csak a legnagyobb dicséret hangján szólhatnánk.

November 30.

Az Áldozat. A Vörösmarty-ünnep előestéjén derék színészeink mintegy hangulatkelteül a nagy költőnek „*Áldozat*” című tragédiáját hozták színre, s ha e hazafias buzgalmutak nagy siker nem is koronázta, mindenesetre nemes törekvésükért elismeréssel tartozunk nekik. Mert bizony nem mutatott valami ünnepies színezetet a nézőtár: a könnyen buzduló fiatalságon kívül, melynek őszinte lelkesülését oly jól esett látnunk — bizony csak alig volt e hazafias s még hozzá jótékonyozó előadásnak publikuma. De ez azért nem vont le semmit az ünnepies hangulatból; a mi derék színészeink játszottak tüzzel, lelkesedéssel, áradt ajkukról a zengzetes szép beszéd, minőt magyar költő még nem írt, s a hallgatók szívében felgyult a hazafiai lelkesedés tüze. Mig a régi dicsőség álomképei elvultak szemünk előtt, lelkünk a multban révedezett, s a mint a költő pazar kézzel halmozva egymásra a szebbnél-szebb költői képeket, búbjos beszédének varázshatásával elkápráztatott, megértettük, hogyan tudott ő a mult ábrándvilágával és soha nem létezett félistencivet lelkesíteni, hatni a jelenben s buzdítani jövőre nagy tettekre. — Nem fogjuk színészeink játékát kritizálni, nemes buzgalmuk nem tür-bírálatot. Csak egyet mondunk: hosszú idők óta ez volt a legjobb drámai előadás színpadunkon, melyért ezennel igaz elismerésünkkel adózunk.

Borovicska, törköly-pálinka és szilvorumot

ajánl 5—10 és 14 literes kosárüvegekben, posta-utánvét mellett
Szepesi borovicskának literjét . . . — frt 70 kr.
Erdélyi 3 éves törköly-pálinka literjét 1 frt — kr.
Slavoniai 3 éves szilva-pálinka literjét 1 frt — kr.

Mérey Sándor,

Budapest, VII., Csömöri-ut 29. szám.
Keresztény, lelkiismeretes kiszolgálás és az áru tiszta, természetes valódiságáért szavatosság biztosítottik.

M.K. EGYETEM
VEGYTANI INTÉZETE:
A
KRISTÁLY
SZT. LUKÁCSFÜRDŐI
HEGYIFORRÁS
IGENTISZTA
BICARBONAT
ÁSVÁNYVIZ
KAPHATÓ:
FÜSZERKERESKEDESEKBE
VENDÉKLOKBE
ÉS MINDEN VASÚTI
ÉTKEZŐ KOCSIBAN.

SZÉKESFEHÉRVÁRON:

Kovács Pál, Ofner Béla, Taubler Béla, Bogyay Andor, Deutsch F. Adolf, Stern Béla, Öz. Birkmayer Lajosné, Nyári Béla, Lichteckert József és Gündör Samu kereskedéseiben.

Husz hektó ó-bor eladó!

Bővebb értesítés nyerhető:

Székesfehérvár, Jókai-utca

4. szám.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**